

Савецкая БЕЛАРУСЬ

Адрэс рэдакцыі і
адміністрацыі:
Менск, Літэрацка-выдавецкі
аддзел Палітычнага упра-
лення Заходняга фронту.

ВЫДАНЬНЕ РЭКОМУ САЦЫЯЛІСТКАЙ САВЕЦКАЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСІ. № 14 (24). Аўторак, 31-га жніўня 1920 г.

У шпітальных і лазарэтах ляжаць хворыя і раненыя чырвонаармейцы. Яны выбіты з строю і ня могуць мець далукі у абароне Савецкіх Рэспублік. Сяляне, рабочыя і грамадзяне Беларусі! Памажэце Чырвоным гэроям хутчэй вярнуць свае здароўе і сілы і вярнуцца у рады вашых абаронцаў!

Вымушма вярнуцца.

З вялікімі натугамі вымушана была прыехаць у Менск польская дэлегацыя. Язда была дужа марудная, з прыпынкамі, з паваротамі назад. Дайшло нават і да таго, што дэлегацыя была папаўшы ў палон к нам пры забраньні гор. Седлецу.

Паўна, што гэткая цеганіна ў наладжаньні мірных перагавораў была ўстроена знарочыста, з заднімі думкамі.

Адны паны пасылалі, а другія ехалі, а разам згаварыўшыся не пераставалі зацягваць срок аткрыцьця мірнай нарады.

За сьпіною яе падгатаўляўся панамі новы атпор Чырвонай арміі, падышоўшай да сьцен Варшавы і перайшоўшай Віслу.

Але сяк-так, з натугамі, усё-ж такі нарада была адчынена. Першае пасяджэньне адбылося пры добрым ля нас становішчы. Ад імя пабеднага народу Беларусі, Расеі і Украіны прадстаўнікі расейска-украінскай дэлегацыі паставілі панам свае варункі замірэньня. Вядома, яны ашаламанілі паноў. Аддача варужжа рабочым! Разбой арміі да ліку 50 тысяч! Ці-ж можа вынесьці гэта панскі гонар?

І паны заматузіліся...

Куды там здавацца на міласьць бальшавікоў. І вось яны пачалі знарк марудзіць, адцягваць засяданьні, дробнымі нязначнымі гутаркамі тармазіць іх... Абы выграць момант.

А тым часам на хронце адбываліся новыя здарэньні: паны сабралі новыя сілы і перайшлі ў наступ. Польскае войска дзякуючы ўтоме Чырвонай арміі адтрымала над ёю значную па беду, адціснуўшы яе ад Варшавы к Беластоку і Бярэсьцю. Нуткіе да ўсякіх зьменаў у палітыцы і на хронце польскія дэлегаты зразу паднялі нос і загуторылі іншым языком. Да іх вярнуўся стары задэр, старая рызыка.

І апошніе два пасяджэньні паказалі, што з панамі можна гуторыць толькі тады, як над іх галавамі паднят меч. Калі-ж яны чуюцца хоць крыху яшчэ трывалымі на нагах—тады яны недаступны.

Гэту сваю асобнасьць паны аткрыта ўжылі, пад прычэпкаю рахубы з сваім правіцельствам, вызваўшым дэлегацыю ў Бярэсьце і перарваўшы пасяджэньне мірнай нарады і ўбы на чатыры дні. Ці толькі на чатыры, ці мо на зусім?

Бліжэйшыя часы на гэ-та аткажуць.

Чырвоная армія, ужо ўшчаўшай новы наступ, можа заставіць іх вярнуцца да сроку. А наша шчырая і дружная помач ёй верне ўсе страты апошніх часоў і паможа ў паноў

адбіць ахвоту зацягваць згаворы аб міру, трацячы цэлыя тыдні на працятаньне дэкларацыяў і пустую дарэмную брахню.

З. Жылуновіч.

Абарона Савецкіх Рэспублік.

(Весткі з фронту, адтрыманыя ад Палкавога Штабу Рэвалюцыйнага Ваеннага Савету Рэспублікі за 28 га жніўня).

Заходні фронт.

Нашыя часьці занялі станцыю Балілы і рад пунктаў па абодвух баках чыгункі Ваўкавыск—Беласток.

Мы забралі станцыі Нарзіку і Белакеж і некалькі пунктаў па абодвух баках рэчкі Мясной.

Наш наступ ідзе далей.

Нашыя часьці вядуць наступ на ст. Жабінку.

У ваколіцы Уладавы стычкі мясцовага характару.

Нашыя часьці занялі некалькі пунктаў паўночна-ўсходняй Грубяшова і ідуць далей на ворага.

Паўдзенна-Заходні фронт.

У Львоўскім напрамку адбываюцца ўстрэчныя бойкі з пераменнымі удачамі.

Паўдзены фронт.

У Арэхаўскай ваколіцы ідуць далей упартыя бітвы з перавагай на старану нашых войскаў.

У Азоўскім узьбярэжжы ў ваколіцы к заходу ад Тумачоўскай, ліквідацыя варожага дэсанту з посьпехам ідзе далей. У бітвах мы захапілі адну гармату, два кулямёты і інш. здабычы.

(Весткі з фронту, адтрыманыя ад Штабу Заходняга Фронту за 30 жніўня.)

Заходні фронт.

У Берасьцейскіх ваколіцах намі забрана некалькі сяленьняў усходняй Бярэсьця.

У ваколіцах Уладавы і Грубяшова ідуць бойкі мясцовага значэньня.

Паўдзенна-Заходні фронт.

У Львоўскіх ваколіцах упартыя бойкі цягнуцца.

Паўдзены фронт.

На Крымскім участку ў Арэхаўскіх ваколіцах у ўпартых бойках 28 жніўня намі захоплена ў ворага 150 палонных 11 кулямётаў і 4 гарматы.

За ваеннага камісара Палкавога Штабу Васільёў.

Спатыкай дарагіх гасьцей, беларус.

Светаш сусветнай рэвалюцыі, Чырвоны пралетарскі Пітер і сталіца Савецкае Расей Чырвоная Масква, надсылаюць да нас сваіх ваяк-камуністаў, каб разам з намі, стомленымі і сумежнымі стукнуць з новаю сілаю на лютага сібернага воага, на польскага памешчыка і жандарма.

На палёх Беларусі, зруйнаваных і палітых крывёю працоўнага народу, адбываецца апошняя наша бойка. Піперскі і маскоўскі пралетары—набтрэленыя ў бойках таварышчэ. Калі дрэнна прыходзіла Савецкай Рэспубліцы Расей пад Арлом, пад Тулаю, на Волзе, камуністы кідалі мірную працу і ішлі на хронт за сьмерцьцю ці пабедай.

І дзе яны—нашы ворагі, ворагі працоўнікаў, царскія адміралы і генэралы, дзе яны Калчакі, Денікіны, Юдэнічы? Усіх іх замяла жалезная мярзёлка. Чырвоная армія, калі камуністы ўліваліся ў яе, ішла лёгка і бадзёра ўміраць. І пабеда нязьменна вяччала Чырвоны сыяг варужных рабочых і сялян, зьлітых у матэрыю Чырвоную армію.

Сустрэкай дарагіх гасьцей, беларус! Спатыкай іх не са сьвягамі і песьнямі: ня пекная сэрэча патрэбна ім,—прыедуць яны невялічкімі атрадамі, як вычайна прыяжджаюць рэвалюцыянеры, цішком і няпрыкметна.

Спатыкай іх сваю гатоўнасьцю да бойкі, сваю гатоўнасьцю ісьці на паноў, каб выгнаць іх з тваіх палёў.

Калі ты рабочы, то помні, што піперскі рабочы-камуніст ідзе на хронт, каб праца твая была вольна. І калі ня можаш узяць вінтоўкі і з імі разам ісьці на хронт, частна і ахвотна працуй у тыле, каб Чырвоная армія не цярпела недахватаў ні ў чым.

Беларускі селянін, твой брат-селянін-камуніст з Масквы кінуў серп і ўзяў вінтоўку, каб абараніць тваё поле ад напільву памешчыкаў і панскай саранчы. Ідзі з імі разам у бойку, дай хлеба ваякам за свабоду і шчасьце працоўнікам.

Вы, грамадзяне Менску, наглядзеўшыся на зьверствы палякоў, а цяпер працуеце ў нашых савецкіх установах,—памытайце, што піперцы і масквічы ня любяць гультаёў і сабатажнікаў і умеюць распраўляцца з імі ў сябе дома. Падцягнецеся і сустрэньце дастойна тых, хто ідзе на хронт за сваю і вашу свабоду, за шчасьце і дабражыцьце Савецкае Рэспублікі.

Ніхай нашы госьці застаюць нас за натужнай работай. Усе дзеля хронту! Усе сілы дзеля Чырвонай арміі, якая павінна, якая ня можа не пабядзіць!

В. Ахрамовіч.

Вакол вайны.

На пераломе.

Тав. Троцкі на сходзе членаў прафэсійнальных саюзаў фабр.-заводаўкіх камітэтаў выступіў з прамовай, у якой вывяў паміжнароднае становішча: «Цяпер мы знаходзімся на палажэньні няпэўнай раўнавагі, якое робіцца няясным дзякуючы мірным перагаворам у Менску. З сучаснага становішча магчымы два выходы: або польская буржуазія цвёрда завучыла адтрыманую лекцыю і будзе дабівацца як найхутэйшага міру, маючы на увазе тое, што Масква ў шмат рязоў мацней Варшавы, або буржуазная Польшча не адмовіцца ад сваіх грабежных мэтаў і зноў пойдзе на бясплёдную барацьбу з Савецкай Расеяй.

У першым выпадку рабочыя будуць трыбаваць атказу ад польскай буржуазіі за тысячы ахвяраў у расейска-польскай вайне. У другім выпадку, калі польская буржуазія цяпер упусціць момант утварэньня міру, уся Савецкая Расея і Украіна аддадуць перадае, што ў іх ёсьць, апрача сваіх сэрцаў, каб Чырвоны сыяг красавалася на сьценах Варшавы.»

Ніяк не азнаеміцца.

Лейд Джордж прыняў калегію, выбраную з членаў партыі працы, дзеля падробнага азнаям-

леньня з Расейска-Польскім пытаньнем. Ён адзначыў, што гэта ня будзе мець ніякага ўплыву на разьвіцьцё сабыцьцяў, бо вэрсальская ўмова, якая дае паруку ў незалежнасьці Польшчы, ня будзе парушацца.

Новы ваенны саюз.

З Рыгі паведамляюць: Нарвала балтычкіх дзяржаваў, афіцыйна скліканая для абгаварваньня эканамічных пытаньняў, у самай рэчы мае мэту наладзіць ваенны саюз. На палітычнай вечарыні прадстаўнік Францы гаварыў аб арганізацыі ваеннага саюзу проціў бальшавікоў.

Гэтая ж думка была галоўным матывам усіх прамоваў дэлегатаў. Цяперашняя ўлада падякоў на хронце ўрамявіла адносін да пятлюраўскіх прадстаўнікоў, і ім падзен рашучы голас на нарадзе, а гэтак сама настаноўлена не дапусьць прадстаўніка Савецкай Беларусі.

Дапамажэце раненаму і хвораму чырвонаармейцу.

29-га жніўня пачаўся «Тыдзень раненага чырвонаармейца».

Вашыя сьнін і браты—чырвоныя гэрое—адважна і смела біліся на хронце з польскімі панамі, і дзеля вашага вызваленьня з-пад ярма польскай няволі не шкадавалі свайго жыцьця. Яны выганялі панскага ката з вашае зямлі, працаўнікі Беларусі! Пад Чырвоным штандарам, ахварбаваным іхняй крывёю, прынесена вам воля і зямля.

Гэтая перамога над ворагам каштавала шмат крыві. Працоўныя грамады Беларусі!

Дапамажэце сваім вызвалёным—хто чым можа: дабром, вопраткамі, палатном, падушкамі і грапёма. Кожны маленькі падарунак прынясе ім вялікую карысьць. Гэтым вы дапамажаце вялікай і слаўнай справе Рэвалюцыі; гэтым вы зробіце добры ўчынак вашай уласнай волі-долі; гэтым вы дапамажаце канечнай пабедзе над вашымі адвечнымі занявольнікамі—багачамі. Сваімі падарункамі раненым рыцарам Волі вы прымеце пачэсны ўдзел у бараць-

бе за лепшае сьветлае жыцьцё дзеля цябе і ўсяго працоўнага чалавецтва.

Вялікая працоўная сям'я зямлі Беларускай!

Раненыя ў слаўных бойках за бязмежныя крыві, учыненыя над табою, твае сьнін і браты пэўны, што іхны кліч аб дапамозе знойдзе шчыры адгук у тваім сэрцы. Ты аб іх не забудзеш!

На кліч раненых і хворых чырвоных ваяк ніхай адгукнецца ўся Беларусь, як адзін чалавек! Ніхай яна дакажа гэтым, што ўмее адстаіваць свой гонар, свой лёс, што не абмінае тых лепшых сыноў сваіх, якія аддаюць за яе жыцьцё.

«Тыдзень раненага чырвонаармейца» на Беларусі павінен аб'яднаць у адну рэвалюцыйную сям'ю ўсіх, каб дапамагчы раненым чырвоным байцом зноў устаць на ногі і са стрэльбай у руках пайсьці на хронт, каб давясьці пабеду над ворагам да канца!

Дапамажы ім, працоўная сям'я Савецкай Рэспублікі Беларусі!

Вясковы.

Бэльгія адмовілася падтрымаць Польшчу.

Бэльгійскі савет міністраў адмовіўся зьняць забарону перавозу праз Бэльгію вайсковых прыладаў для Польшчы. Міністар загранічных справаў Гімані дзеля гэтых прычын падаўся ў адстаўку.

Польскія сяляне з намі.

Сяляне бедакі і сераднякі за Віслай настроены прыхільна да Савецкай улады, ня глядзячы на тое, што вядзецца моцная анты-бальшавіцкая агітацыя.

Польская ўлада распаўсюджвае чуткі, што бальшавікі забяруць усіх людзей і меньне і прымушаюць моладзь сілай ісьці дабрахвотнікамі ў панскую армію.

У Савецкай Расей.

Мобілізацыя камуністаў.

Некоўскі Губэрнскі Камітэт Расейскай Камуністскай Партыі настанавіў паслаць на барацьбу з Урангелем 50 партыйных таварышаў, у гэтым ліку аднаго члена бюро губэрнскага камітэту.

Тыдзень селяніна.

Адусюль прыходзяць весткі аб гарачым адгуку на зовь цэнтральнае камісіі па ўчынку тыдня селяніна. Поруч з рабочаю сілай у вёскі кіруецца тое, у чым чуюцца вастрашчы недахват—сельска-гаспадарскія прылады, косы, брускі, гвазды, вёдры. Пускаюцца ў ход кузьні. У Харкаве, Казані, Вітабску і паветах ідзе абробка поля. Папраўка сельска-гаспадарскіх прыладаў ідзе болей як пасьпешна. У Вітабску, напрыклад, чырвонаармейскі сем'ям будуць новыя хаты. Казакі на гэты час павялічылі працу ў дзень на 2 гадзіны. У паветах Вітабшчыны некалькі хвабрык цалком працуюць дзеля патрэбаў сялян. У некаторых валасьцях артэлі краўцоў гатовяць адзежу ля сялян.

Удачная барацьба з няграматнасьцю.

Лік школ граматы ў Петраградзе даходзіць да 400. У канцы гэтага году барацьба няграматнасьцю ў Петраградзе будзе закончана.

Латвійскі пасол у Расей.

Латвійскім паслом у Расей мае быць былы старшын мірнай дэлегацыі Веспан.

Устаньце!

Устаньце ўсе, ад края к краю
І над вольны ідзеце сыяг!
Зораг дзікі напірае,
Мячом ступае ў дзвэрках.
Над свабоднай краінай,
Дзе працоўнік—гаспадар,
Праглядае панскай мінай
Красасмажны зверны цар.
У перадымертных муках тугу
Пазьбіралі панічы
І над вольным людам тугу
Паднялі яны і бічы.
На кавадлах ўжо кайданы
Адбівае іх каваль...
Свята ідзе у ўражым
стане.
Люцікі вораг строіць балі.
Чуе зноў сваю здабычу
Нематланны прагны звер...
Устаньце к бойцы, доўг вас
кліча—
Вораг ступае у дзвэр.
Пад чырвоным сыягам
блішча
Паклілы к пану штыкі!
Устаньце к бойцы, пана
нішчыць
Кліча доўг ваяк усіх!
На свабоднай Беларусі
Ад мячоў пайстаўшых ўраз
З панам разам згінучь мусе
Прыгнятацеляў ўсіх кляс!

Цішка Гартны

Рэвалюцыйны рух на усім сьвеце.

З'езд рэвалюцыйных народаў.

У Баку адчыняецца з'езд рэвалюцыйных народаў усходу. На з'езд намяюць да 7000 дэлегатаў—прадставнікоў народаў Турцыі, Персыі, Армэніі, Азэрбайджану і іншых. На з'ездзе будуць парашацца васьмь якіх пытаньні: 1) Паміжнароднае палажэньне і народы усходу, 2) пытаньне кананічнай нацыянальнасьці пралетарыату і трэціці інтэрнацыянал, 3) зямельнае пытаньне і эканамічнае палажэньне працоўных грамадаў у усходніх краях, 4) праграма і дзейнасьць у рэвалюцыйных усходніх краях.

Паўстаньне ў Верхняй Сілезіі.

Паўстаньне ў Верхняй Сілезіі павялічваецца. Чакаюць сур'ёзных сабыцьцяў у тым выпадку, калі саюзныя войскі не разбрыаць насяленьне. Магчыма, што будзе аб'яўлена агульная забастоўка.

Вымагаюць сацыялізацыі вугальнай прамысловасьці.

Нарада хрысьціянскіх прафсаюзаў Рурскай абласьці (у Нямеччыне) прыняла пастанову аб неабходнасьці сацыялізацыі ўсёй вугальнай прамысловасьці. Пры гэтым дагэда бязумоўна выключнаецца і ўся горная справа перадаецца ў карыстаньне народу.

У белай Польшчы.

Неспакое ў Браслаўлі.

З прычын зьдзекаў, якія ўчыняюць палякі ў Верхняй Сілезіі пры маўклівай згодзе французскіх войскаў, знаходзячыхся там, насяленьне Браслаўля паўстала, і тысячная таўпа напала на будынкі польскага і французскага консульства і на атэлі, дзе жывуць члены саюзных вайсковых місіяў.

Польскіе гвалтаўнікі.

У Познані ў горадзе Торне палякі ўчыняюць гвалты над немцамі. Яны прымушаюць мужчын запісывацца ў армію. Калі што адмаўляецца, дык таго высялаюць у Нямеччыну. Арышты і разстрэлы немцаў адбываюцца пастаянна.

Ня хочучь служыць паном.

Мужское жыдоўскае насяленьне ў веку ад 15 да 50 гадоў выбіраецца з часова ачышчальных намі мясцовасьцяў, ня хочучы служыць паном.

У Літве.

„Свабода сходаў“.

Віленскі камэндаўт забараніў сходкі, мітынгі і сабраньні без ранейшага на гэта дазволу.

Зьніштожым шляхту!

Мы, чырвонаармейцы маршавых рог Н-скага палка ў ліку 600 чалавек, атпраўляючыся на Заходні фронт, дзе рашаецца лёс пралетарыату міра, а ў часнасьці Расеі, сазнаючы ўсё сур'ёзнае становішча, клянемся перад сваю пралетарскаю ўласцю, перад рабочымі і сялянамі, што мы ўсе, як адзін, пойдзем туды, куды нас заве рэвалюцыя,—на крывавы фронт, для замены нашых стаміўшыхся ў цяжкіх і доўгіх баёх, чырвоных арлоў. Клянемся не падаваць аружжа, пакуль зусім ня зьнічожым польскую шляхту і іншых ворагоў Савецкай улады, якія перашкаджаюць мірнаму будаўніцтву. Доўг кожнага чырвонаармейца глядзень на тое, каб паміж намі ня было дэзэртаў, шкурнікаў.

Мы павінны сваю дружнаю сілаю будаваць ва ўсім сьвеце ўласць рабочых і сялян. Ніхай жыве доблестная Чырвоная армія!

Чуткі з заганіцы.

Сьпяшаць дапамагчы.

У Данцыг прыбыла Ангельская эскадра ў складзе 4 браняносных крэйсараў і некалькіх караблёў.

Праэтэст рабочых.

Рабочыя заводу Фурстэнвальда каля Берліну зьнішчылі 4 гідрапланы і іншыя вайсковыя матар'ялы, падаравалі, што гэтыя матар'ялы былі назначаны саюзнікамі для Польшчы.

Расправа над жыдамі.

У Вэнгэрскім парламэнце пададзены праек адняць у жыдоў правы грамадзянскай свабоды, пераезду, права закупкі прадуктаў у вялікім ліку і шмат іншых уціскаў.

Стычка сацыялістаў з рэлігійнай працэсіяй.

У Саттафіоры (Італія) вышла стычка паміж сацыялістычнай дэманстрацыяй і рэлігійнай працэсіяй. Было пяць забітых і пяць раненых.

Чэстныя ахвіцэры.

У Харбіне зляжучыся ахвіцэрскі камітэт дзеля атпраўкі ахвіцэроў у Расею ў Чырвоную армію.

Выкрыцьцё згавору.

У Афінах (Грэцыя) выкрылі згавор проці цяперашняй улады. Ёсьць шмат арыштаваных. Сын быўшага міністра, Іван Драгуміс, каторы спрабаваў уцякаць, быў забіты патрулем.

У стане контр-рэвалюцыі.

Жыве курылка.

Вядомы Балаховіч пасыла непаразумнаю з палякамі перайшоў з сваімі дабрахотнікамі да Урангэля. Па дарозе яго шайка зьзначна павялічылася і ўчыняла грабежствы, пагромы і рэквізыцыі.

Дэкларацыя Урангэля.

Барон Урангэль апублікаваў дэкларацыю аб новых дзяржавах, якія паўсталі на быўшай Расейскай тэрыторыі. У дэкларацыі сказана, што правіцельства Урангэля будзе дамагацца стварэньня новай Расеі ў відзе саюзу наасобна ў фэдэратыўных дзяржаваў, зьвязаных паміж сабою, галоўным чынам, эканамічнымі справамі.

Вугольшчыкі за забастоўку

Як паведамляюць з Лёндану, у справе апавешчанай вугольнай забастоўкі вялікая большасьць галасоў была пададзена за забастоўку. Кляс і іншыя ўмеранне правадцы прабуюць заняць згодніцкую пазыцыю, але ня маюць падтрыманьня сярод рабочых масаў. Правіцельства прымае меры проці магчымай забастоўкі.

Палачы.

Вайсковы міністар Эстоніі выдаў абавязковую пастанову, паводле каторай кара за забастоўкі на чыгунках, тэлефонах і інш. павялічываецца аж да разстрэлу.

Дарагавізна ў Фінляндыі.

У Фінляндыі дэнч на харчы і рэчы першай патрэбы павялічыліся ў некалькі разоў.

Чума ў Батуме.

Эпідэмія чумы ў Батуме павялічываецца.

Тэрор у Грузіі.

У Гурыйскім паведе арыштавана 14 чалавек, падаронных у камунізьме. Ніякіх абвінавачваньняў ім ня было аб'яўлена. Іх арыштоўваюць як шкаллівы элемент.

Уцекачы заганіцай.

У Бліжнім Усходзе знаходзіцца 6000 уцекачоў з быўшага складу Дэнкінскай арміі.

Гэнэрал Шкура аб правале Дэнкіншчыны.

У Бурдаўскай буржуазнай газэце „Общее дело“, якая выходзіць у Парыжы, выдрукавана гутарка з бмўшым дэнкінскім гэнэралам Шкура, каторы заставаўся ў Парыжы, едучы ў Лёндан. Прычына няўдачы Дэнкінскай авантуры, як кажа Шкура, не вайсковага характару, а палітычнага. Неарганізаванасьць тылу не дала магчымасьці падтрымаваць армію. Так сама вельмі няўдалая была палітыка Дэнкіна ў адносінах да розных нацыянальнасьцяў, дзеля чаго яны ўсе парабліся яго ворагамі, і з усімі прыходзілася змагацца. Прызначыўся ў жыдоўскіх пагромах, Шкура казаў, што ён ведаў жыдоў, але жыдоў камуністаў—побач з расейскімі камуністамі.

Што робіцца на Беларусі.

У Вілейскім павеце.

Дзеля вялікага недаквату савецкіх і партыйных працоўнікаў у павеце, павятовы рэвалюцыйны камітэт паставіў 10 жніўня адчыніць курсы для падгатоўкі савецкіх і партыйных працоўнікаў.

Праграма курсаў: праграма Расейскай Камуністскай Партыі, зямельнае пытаньне, савецкае будаўніцтва, констытуцыя Расейскай Сацыялістычнай Фэдэратыўнай Савецкай Рэспублікі і іншыя пытаньні. 17-га жніўня была склікана нарада прадстаўнікоў ад вясельных раўкомаў і прадстаўнікоў раённых саветаў. Мэта нарады—выясніць становішча ў павеце і апрацаваць плян, як абрабляць поле, бо коняў у павеце вельмі мала, цалкам вёскі астатліся зусім бяз коняў.

На хронт.

Прыехаўшы з Баранавіч разказваць аб аграмадным руху, які пануе цяпер на чыгунках у кірунку Бярэсця і Беластоку. Праяжджаючы чырвонаармейцы абхоплены нявысавым ваяцкім духам і прывста так і рвуцца на хронт. Насяленьне заходняй Беларусі, пад пагрозай польскага наступленьня, усё кінулася на помач Чырвонай арміі, дапамагаючы ўсім, чым толькі можа. Мобілізацыя праходзіць вельмі удачна. Сяляне даюць хурмажкі, пакідаючы нават несабраны на палёх хлеб. Усёды пануе пераконаньне, што Чырвоная армія не дапусьціць панюў у Беларусь.

Спадчына ад белых.

Гор. Слонім бадай увесь зруйнаваны. Пры адступленьні белыя банды палілі і грабілі горал. Вывезлі бадай усю жывёлу з павету. Рэвалюцыйны камітэт прыняў крокі ў справе арганізацыі ўлады на мясцох і ў наладжваньні гаспадарчага жыцця павету. Уборка з поля ідзе добра. Узяты на ўчот усе хвабрыкі, заводы і сырц, які ў іх знаходзіцца. Праца на іх наладжываецца.

Прамысловасьць у Горадні.

У Горадні працуюць цяпер тры табачныя фабрыкі, якія што месяц вырабляюць 85,740.000 папярос і 1500 пудоў махоркі. Ужо загатоўле-

на 23.440.000 папярос, загатоўляецца табачны сырц; у ваколіцах Горадні абрабляюцца табачныя плянтацыі. У табачнай прамысловасьці працуе 1500 рабочых. Пущаны ў рух некаторыя раменьныя фабрыкі, якія вырабляюць што месяц 1200 скураў. Пачалася праца на цагельным заводзе ў Станіслававе, які выпускае што месяц 300,000 цэглін. Апрача гэтага працуюць 4 лясныя заводы, і хутка пачне працу пераплётная фабрыка.

Пад заспонаю касьцелау.

Згодна з вымаганьнем рабочых, у Слоніме і ў павеце былі перашуканы ўсе касьцёлы. У іх знайшлася вельмі шмат схованай маемасьці, якую пакінула ўдэцкая польская буржуазія. Паміж іншым, у касьцёлах выкрылася шмат расейскіх выданьняў вялікай каштоўнасьці.

Мост праз Шару.

Ужо закончана будоўля часовага чыгуначнага мосту праз рэчку Шару паміж станцыямі Ляхавічы і Баранавічы. У зьвязку з гэтым, у найхутэйшым часе пачнецца зноў чыгуначны рух на лініі Баранавічы—Лунінец.

Бярэце прыклад!

Бабініцкі валасны раўком адчыніў кармільны пункт для хворых і раненых чырвонаармейцаў. Сяляне дабрахвотна зносяць харчы, далучаючы пры гэтым пісьмы, у якіх пішуць, што сваім абаронцам яны будуць памагаць чым толькі могуць. У гэтай-жа воласьці працуюць: савецкая кравецкая майстэрня, шавецкая майстэрня, кузьня і сталлярня, якія папраўляюць вазы вайсковых часецей і сялянскіх. Рабочыя гэтых майстэрняў заявілі, што яны згодны ў выпадку патрэбы працаваць 16 гадзін у пару.

Пасьля паноу.

(У Полацкім павеце).

Усёды ціха і маўчліва, як на могілах.

Нячутна нясялябскіх песень, ні выкрыкаў пастуха, ні чаўканьня сабак. Толькі дзе-ні-дзе можна убачыць селян

які сьгнуўшыся чужь ідзе за сахою ці баранюю. На твару яго ляжыць адбітак цяжкага жыцця.

—Памажы Божа!

—Дзякую,—атказаў ён.

—Што ў вас гэтак ціха, нібы пасьля хаўтур?

—Ды вось, ня можама апамятавацца пасьля гэтакага зьверства. Усе косьці ад прыкладаў баляць; сэрца баліць пры ўспамінах аб мінулым. Кароў узялі, свіней узялі, з дачкі зьдзекаваліся, а пасьля застрэлілі, калі яна пачала адбівацца. Сын пашоў у партызаны, каб атплаціць за бедную сястру, і сам прапаў бяз весткі... а цяпер я...

Голас селяніна перарваўся, а па твару яго сталі каціцца горкія сьлёзы...

—Кожная вёска,—казаў далей селянін,—павінна была мець на гатове запрэжаных коней. Яны накідаліся на воз па 15 чалавек і крычалі, „прэнтко!“ Коней білі прыкладамі, палкамі, калолі штыкамі. Калі конь ня мог далей везці, яго забівалі і трэбавалі новую хурманку. У час свайго прабываньня легіённы трэбавалі, каб іх на конях вазілі ад хаты да хаты за цюцюном, ці для таго, каб лаўіць дзяўчат і кабет“.

У сваіх гвалтоўствах над мірнымі грамадзянамі паліякі даходзілі да сьмешнага. Яны, напрыклад, заявілі, каб усе сяляне зьніштожалі сабак. „Ты не гаспадар, а быдла, на што табе сабака“—казалі яны. І сялянскіх сабак яны сгралілі залпамі.

Гвалтоўствамі яны падрыхтоўвалі сабе грунт для рабунку. А рабавалі яны ўсё. Польскія салдаты зьніштажалі нават каранікі, пракалуючы іх штыкамі, забіралі мёд, а пчол зімоў выкідалі на сьнег.

Вёска Карпілічы для станцыі Гояры і да гэтуй застаўлася зруйнаванаю. Паны-паліякі, нібы дзікіе зьвары, кожны дзень урываўся ў хаты, лезлі ў печ, даставалі страву, елі ўсё, што падабалася, а астачу вылівалі вон; калі пачыналася ноч, то пачыналася „праца“, аб якой ня можна і пісаць.

Больш усяро даставалася дзяўчатам.

Канчалася ўсё тым, што легіённы забіралі апошніе вопраткі, кажухі валёжкі, боты, каўчугі і ходзілі.

Хведар.

Па Менску.

З'езд коопэратываў Беларусі.

28-га жніўня ў Менску ў б. Юбілейным доме пачаўся з'езд спажывальных гаварыстваў Беларусі. На з'езде прымаюць удзел 125 прадстаўнікоў з коопэратываў Меншчыны і Віленшчыны.

У склад прэзідыуму ўвайшлі: т.т.—Чарвякоў (старшыня), Лукашэвіч, Мурашка, Анташэўскі, Каршун, Калежка і Дзярван.

Гаварыліся на з'езде вітаньні розных арганізацыяў, былі выслуханы даклады аб коопэратывнай працы і іншыя. З'езд мае быць зачынены сягоньня, 31-га жніўня. Рэзалюцыя з'яду будзе выдрукавана ў чарговым нумары нашае газэты.

Камуністычны суботнік.

28-га жніўня а 6 гадзіне ўвечары ў Менску адбыўся вельмі мнагалюдны суботнік. Служачыя савецкіх устаноў, члены прафэсійных саюзаў выканалі ў „Кашарах“ і на чыгунца шмат працы старанна і хутка. Усяго прыняло ў суботніку удзел больш 5 000 чалавек.

Аб унівэрсытэту.

Вярнуўся з Масквы член камісіі па аткрыцьцю ў Менску беларускага унівэрсытэту т. Ярашавіч і перадае, што Народны Камісарыят Асьветы прызнае вельмі патрэбным і неаткладным аткрыцьцю унівэрсытэту на Беларусі, пры гэтым, з боку матар'яльнай дапамогі затрымкі ніякай ня будзе.

Апрача таго, Беларускае правіцельства мае права ў сябе атчыняць і зачыняць усякага роду навуковыя і прасьветныя установы.

Беларускі аддзел пры Камісарыяце асьветы.

Пры камісарыяце асьветы адчынен Беларускі аддзел асьветы, які складаецца з школьнага, дашкольнага, унешкольнага і літэрацка-выдавецкага пад'аддзелаў. Пад загадам Беларускага асьветнага аддзелу будзе знаходзіцца ўся асьветная і выдавецкая беларуская праца.

Беларускі інстытут.

Пры маючым аткрыцьцю ў Менску унівэрсытэце пры адным факультэце яго будзе адчынен беларускі інстытут з выкладам усяго навучаньня на беларускай мове.